

SchrijfWerk

In de rubriek SCHRIJFWERK hebben we het over de vaak minder aangename kant van de uitbating: de administratie. Dit keer dompelen we ons onder in het auteursrecht. Is wat we betalen aan SABAM hetzelfde als de billijke vergoeding, waarvoor moeten we juist betalen en wanneer betaalt de groep en wanneer de uitbater?

WIJ DRAAIEN, ZIJ VRAGEN

AUTEURSRECHTEN VOOR HET SPELEN VAN MUZIEK

Bijna overal en op elk tijdstip van de dag kan muziek beluisterd worden. In de auto, op het werk of op reis. Met een eenvoudige druk op de knop van de muziekinstallatie beluisteren we de radio of onze eigen collectie. Het mag dus niet verwonderen dat muziek ook in jeugdverblijven aanwezig is. Soms moet hiervoor worden betaald, soms niet.

DE RECHTEN VAN EEN ARTIEST

Op 30 juni 1994 werd de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten goedgekeurd. Samengevat: het auteursrecht beschermt de tekstdschrijvers en componisten, terwijl de naburige rechten voorzien in een zelfde soort bescherming voor de uitvoerende kunstenaars en producenten. Op basis van het auteursrecht en de naburige rechten kan elke artiest en/of uitvoerende kunstenaar het gebruik van zijn werk verbieden of toelaten en dus ook de prijs voor het gebruik van zijn werk bepalen. Omdat het voor de individuele artiest onmogelijk is dit allemaal zelf te organiseren, werden hiervoor door de wet voorziene collectieve beheersvennootschappen opgericht. Deze vennootschappen verdedigen de rechten van de aangesloten artiesten en innen de bijdragen wanneer hun werk publiek gebruikt wordt.

De vergoeding die dus aan SABAM betaald wordt, is eigenlijk bedoeld voor de tekstdschrijvers en de componisten. De billijke vergoeding, geïnd door Outsourcing en Honebel, en doorgestort aan Uradex (beheersvennootschap artiesten) en Simin (beheersvennootschap platenmaatschappijen), is de 'auteursvergoeding' voor de uitvoerende artiesten en producenten.

Wanneer er muziek wordt gespeeld, dan moeten dus meestal twee bijdragen betaald worden. Bijv. er speelt een nummer geschreven door Lieven

Tavernier en gezongen door Jan De Wilde. De billijke vergoeding is voor Jan De Wilde, zijn muzikanten en de platenmaatschappij. SABAM betaalt Lieven Tavernier.

Het auteursrecht wordt meestal in verband gebracht met muziek. In realiteit gaat het echter over veel meer en beschermt het auteursrecht bijv. ook schrijvers, schilders en fotografen. Gebruik je voor je website of huisbrochure bestaand tekst- of fotomateriaal, dan is het aangewezen na te gaan of ook hierop auteursrechten van toe-

passing zijn, om daarna toestemming voor gebruik te vragen. Want zoals SABAM int voor muzikanten, doet SOFAM hetzelfde voor foto's. In dit artikel zullen we ons echter beperken tot muziek.

GELDT HET AUTEURSRECHT VOOR JEUGDVERBLIJVEN?

Voor het gebruik van muziek moet auteursrecht betaald worden. Hierop zijn enkele uitzonderingen voorzien in de auteurswet. Zo staat in artikel 22 (en artikel 46 doet hetzelfde voor de naburige rechten) van de auteurswet dat geen toestemming en dus ook geen vergoeding betaald moet worden voor *“de kosteloze privé mededeling in familiekring of in het kader van schoolactiviteiten”*. De auteurswet zegt helaas niet wat we moeten begrijpen onder “familiekring”. De invulling van het begrip gebeurt via concrete rechtszaken, maar de rechtspraak is niet eenduidig. Zo moet het begrip “familiekring” volgens SABAM strikt geïnterpreteerd worden: het is dus toegelaten bij je thuis muziek te spelen. SABAM voelt zich daarbij gesterkt door een uitspraak van het Europees Hof in 2006. Daarin stelt het Hof dat auteursrechten verschuldigd zijn voor het aanbieden van muziek of televisie

in de hotelkamer, ongeacht of het familie is. Anderzijds blijkt uit een arrest (2000) van het Hof van Cassatie dat er andere interpretaties mogelijk zijn. Zo worden bewoners van een rusthuis wel als huishoudelijke kring beschouwd. Nog recenter oordeelde hetzelfde Hof van Cassatie (2006) dat technikers van een garage die al jaren een hechte groep werknemers zijn en die in hun “eetruimte” muziek spelen, ook als een familiekring moeten beschouwd worden. Het is dus een beoordeling van geval tot geval.

De kans dat een jeugdverblijf, bij een eventuele rechtszaak, zich op de uitzonderingen kan beroepen, is klein omdat de uitzonderingen op het auteursrecht zeer strikt moeten worden toegepast. We gaan er daarom vanuit dat je een groepsovernachting in een jeugdverblijf niet kan interpreteren als familiekring.

WIE BETAALT AUTEURSRECHTEN?

Speelt muziek zomaar voor elke groep (bijv. via een centrale muziekinstallatie), dan moet je als uitbater SABAM én billijke vergoeding betalen. Wanneer de muziek pas op aanvraag of tegen kostprijs wordt aangeboden, wijzigt de situatie. In principe kan

je stellen dat het dan de taak van de groep zelf is om de diverse beheersvennootschappen op de hoogte te brengen en, indien nodig, een vergoeding te betalen. Toch is ook hier geen volledige duidelijkheid. In een arrest van het Hof van Cassatie (2005) werd een copycenter niet verantwoordelijk geacht voor het feit dat mensen er cd's kwamen branden op een toestel van het copycenter. Volgens het Hof van Cassatie was de inbreuk op het auteursrecht dus niet de schuld van het copycenter, maar wel van degene die kopieert.

Als groepen zelf muziek meebrengen naar het jeugdverblijf, dan ligt de verantwoordelijkheid voor het contacteren van de beheersvennootschappen wel duidelijk bij de groepen. En volgens de letter van de wet moeten verenigingen auteursrecht betalen (anderzijds stellen we wel vast dat zo goed als geen enkele jeugdbeweging betaalt voor het eventuele gebruik van muziek tijdens de wekelijkse activiteiten en dat de beheersvennootschappen hier ook geen heksenjacht organiseren). Vrijgesteld van auteursrecht zijn in ieder geval de schoolactiviteiten en familiegroepen die muziek in een kosteloze privé-uitvoering beluisteren. Hiervoor kunnen ze zich beroepen op artikel 22 en 46 van de auteurswet.

Wil je als uitbater op zeker spelen en geen SABAM en/of billijke vergoeding betalen, dan bied je geen muziek aan en laat je de groepen dit zelf meebrengen.

HOEVEEL KOST SABAM?

SABAM maakt een onderscheid tussen wederkerende initiatieven en horeca enerzijds en eenmalige initiatieven anderzijds. Wederkerende initiatieven en horeca vallen onder de contractuele inningen, eenmalige initiatieven vallen onder de gelegheidsinzingen.

Voor jeugdverblijven waar zomaar muziek gespeeld wordt, geldt de contractuele inning. Wordt de verantwoordelijkheid van het auteursrecht

doorgeschoven naar de verblijvende groep, dan moet de uitbater geen bijdrage betalen, tenzij er naar aanleiding van een speciale gelegenheid een publiek toegankelijk feest georganiseerd wordt. Dan geldt het tarief vastgesteld onder de gelegenhedsinning. Dit tarief is ook van toepassing op de verblijvende groepen indien ze een publieke activiteit organiseren zoals bijv. een fuif. Wat betaald moet worden aan gelegenhedsinningen, kan berekend worden aan de hand van de tarievensimulator op www.sabam.be.

Het kostenplaatje van de contractuele inningen is afhankelijk van waar de muziek gebruikt wordt. Hiervoor werkte SABAM diverse tarieven uit. Voor gebruik van audio of audiovisuele toestellen in hotelkamers, bungalows, chalets en andere logiesverstreckende instellingen geldt tarief 114. Het tarief is een vaste bijdrage op jaarbasis en afhankelijk van het aantal met audio en audiovisuele toestellen uitgeruste kamers. Voor jeugdverblijven die slechts een beperkte periode verhuuren, is een goedkoper tarief mogelijk. Het formulier is echter niet op maat van jeugdverblijven, waardoor een bezoek aan het lokaal inningskantoor aangewezen is. Een lijst van de kantoren vind je op www.sabam.be. Verder kan ook tarief 113 van toepassing zijn wanneer gebruik gemaakt wordt van telefonische wachtmuziek. Leden van de Horecafederatie krijgen wel 10% korting op de SABAM-factuur en dit tot maximum € 38,24.

KOSTPRIJS VAN DE BILLIJKE VERGOEDING

De billijke vergoeding moet betaald worden voor elke publiek toegankelijk

JAARTARIEVEN BILLIJKE VERGOEDING VOOR HORECA

Oppervlakte van de zaal waarin muziek gespeeld wordt	Permanente oppervlakte	Occasionele oppervlakte (of terrassen in open lucht)
Tot 100m ²	€ 145,87	€ 72,94
Tot 200m ²	€ 182,42	€ 91,21
Tot 300m ²	€ 218,98	€ 109,49
Tot 400m ²	€ 255,58	€ 127,79
Tot 500m ²	€ 292,14	€ 146,07
Extra 200m ²	€ 65,30	€ 32,65

(6% btw niet inbegrepen, geïndexeerd op basis van de gezondheidsindex van december 2007 en geldig voor het referentiejaar 2008)

ke plaats waar logies en muziek worden aangeboden. De bijdrage hangt af van wie er betaalt en de oppervlakte waar de muziek aangeboden wordt. Omdat het auteursrecht berekend wordt op basis van het aantal plaatsen waar muziek gespeeld wordt en de gebruikte oppervlakte, is het aangewezen deze te beperken om een serieuze meerkost te vermijden.

Voor tijdelijke activiteiten gelden ook hier andere tarieven. Onder bepaalde voorwaarden neemt de Vlaamse overheid zelfs jouw factuur billijke vergoeding op zich. Het moet dan o.m. gaan over evenementen van een lokale vereniging met een toegangsprijs lager dan € 6. Het evenement mag niet plaatsvinden in een "conventionele ruimte" en de factuur billijke vergoeding mag niet hoger liggen dan € 100. Meer info op www.ikgebruikmuziek.be.

GELDT HET AUTEURSRECHT VOOR DE WERKPLAATS?

Ook voor het gebruik van muziek op de werkplaats is discussie mogelijk en moeten we grasduinen in de rechtspraak. We verwezen hierboven al naar een arrest van het Hof van Cassatie waardoor een werkplaats zich in de private sfeer begeeft als er een zeer beperkte groep werknemers met een lange werkrelatie werkt. Hierdoor bevinden ze zich in de intieme sfeer wat gelijkgesteld wordt met de familiekring. Wanneer voor jeugdverblijven dezelfde redenering wordt toegepast,

dan kan in principe muziek in de werkplaats gespeeld worden zonder hiervoor auteursrechten te betalen, maar enkel op voorwaarde dat er een beperkte en vaste personeelsploeg werkt. Er zit echter wel een addertje onder het gras: is de muziek hoorbaar voor de verblijvende groep, bijv. aan het secretariaat of het onthaal, dan moet toch een bijdrage betaald worden.

